

Ammattiliitto Pron tavoitteet EU-vaaleissa

Ammattiliitto Pron EU-vaalitavoitteet heijastavat vahvaa sitoutumista Euroopan unionin arvoyhteisön edistämiseen. Euroopan unionin arvot, kuten loukkaamaton ihmisarvo, vapaus liikkua ja yrittää, demokratia, tasa-arvo sekä oikeusvaltioperiaate, muodostavat vankan perustan, jonka päälle voidaan rakentaa työntekijöille oikeudenmukaiset ja turvatut työolot ja vahva asema ammattiyhdistysliikkeelle.

Euroopan unioni on yhä keskeisempi väylä edistää työelämän positiivista kehitystä ja työntekijöiden oikeuksia myös Suomessa ja Euroopan parlamentilla on suuri rooli lainsäädännön kehittämässä. Euroopan parlamentin kanta on usein tukenut työntekijöiden oikeuksia.

Tällä kaudella hyväksytty palkka-avoimudirektiivi on konkreettinen esimerkki sitoutumisesta tasa-arvon edistämiseen jäsenmaissa. Vähimmäispalkkadirektiivi on esimerkki sitoutumisesta työehtosopimusten keskeiseen asemaan työelämän sääntelyssä. Edistettyjä työelämässä tärkeitä säädöksiä olivat myös mm. alustatyödirektiivi, tekoälyasetus, yritysvastuudirektiivi ja yritysneuvostodirektiivi.

Ammattiliitto Pro vaikuttaa aktiivisesti siihen, että Euroopan unionin kehityssuunta tukee työntekijöiden ja kansalaisten etuja, edistäen samalla arvoja, jotka muodostavat vankan perustan yhteiselle eurooppalaiselle tulevaisuudelle. Näiden tavoitteiden taustalla on pyrkimys luoda kestävä, inhimillinen ja oikeudenmukainen Eurooppa, jossa työntekijöiden oikeudet toteutuvat myös vihreän siirtymän, digitalisaation ja tekoälyn aikakaudella.

Työelämää ja sosiaalisia oikeuksia on kehitettävä

Vahvistetaan työehtosopimisen suojaa ja ammattiyhdistysliikkeen asemaa koko EU:ssa. Tavoitteena tulee olla työehtosopimusten 80 prosentin kattavuus ja toimivat itsenäiset työmarkkinasuhteet.

Parannetaan työmarkkinoiden toimivuutta, työmarkkinoiden pelisääntöjen noudattamista, tasapuolista kilpailuasetelmaa ja yksittäisen työntekijän turvaa säätämällä ammattiliitoille ryhmäkanneoikeus.

Kansalliset ja ylikansalliset lakot, mukaan lukien myötätunto-, tuki- ja poliittiset lakot, tulee turvata eurooppalaisella sääntelyllä ja taata oikeus rajat ylittävälle solidaarisuustoimille.

Lisätään sosiaaliallogin eli työmarkkinaosapuolten EU-tason vuoropuhelun velvoittavuutta ja sopimusten sitovuutta keskusjärjestö- ja toimialatasoilla.

Täydennetään työelämän ja tasa-arvon vähimmäislainsäädäntöä turvaamaan työntekijöiden oikeudet muuttuvassa työelämässä, esimerkiksi sosiaalisten oikeuksien pilarin mukaisesti.

Työsuojelua on kehitettävä kunnianhimoisesti. Parannetaan työn psykososiaalisen kuormituksen hallinnan sääntelyä säätämällä oma erityinen direktiivi koskien psykososiaalisia kuormitustekijöitä. Lisäksi tapaturmat etätöissä tulee saada samanlaisen korvauksen piiriin kuin työpaikalla tapahtuneet tapaturmat.

EU-lainsäädännössä on parannettava nuorten työntekijöiden sekä yli 55-vuotiaiden työntekijöiden asemaa työmarkkinoilla. Lisäksi sääntelyyn on sisällytettävä ikääntyviä työntekijöitä koskeva kohtuullisten mukautusten vaatimus.

Varmistetaan työaikoja ja etätöitä koskevan lainsäädännön kehittyminen työntekijöiden suojelemiseksi ja jaksamista edistäväksi. Luodaan vähimmäissäännöt työntekijöiden oikeudelle olla tavoittamattomissa.

Alustatyötä koskevalla direktiivillä on tehokkaasti turvattava alustojen kautta työtä tekevien työolot ja -ehdot sekä oikeussuoja, mukaan lukien algoritmien avoimuus ja työntekijöiden kuulemisoikeudet.

Varmistetaan työntekijöiden oikeuksien toteutuminen, erityisesti henkilöstön edustajien tiedottaminen, kuuleminen ja osallistaminen sekä yksityisyyden suoja kaikessa digitalisaatioon ja tekoälyyn liittyvässä lainsäädännössä.

Vahvistetaan rajat ylittäviä henkilöstön osallistumisjärjestelmiä (muun muassa eurooppalaiset yritysneuvostot eli EWC) parantamalla tiedottamis- ja kuulemismenettelyä ja kokoontumiskojuksia sekä lisäämällä sanktioita direktiivin noudattamatta jättämisestä.

Turvataan reilut työvoiman liikkuvuuden ehdot sekä estetään maasta toiseen siirtyvän työvoiman hyväksikäyttö ja polkumyynti, muun muassa vahvistamalla Euroopan työviranomaisen (ELA) roolia ja valtuuksia. Oleskeluluvalla työskenteleville on sallittava vähintään 6 kuukauden aika työn vaihtamiseen tai uuden työn etsimiseen.

Turvataan kaikille työntekijöille aito mahdollisuus osaamisen päivittämiseen, uudelleenkoulutautumiseen ja tarvittaessa alan vaihtamiseen esimerkiksi vihreän siirtymän takia lisäämällä työnantajien velvoitteita työllistymiskykyisyyden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi jo ennen mahdollisia rakennemuutostilanteita.

Säilytetään sosiaalivakuuttamista ja työeläketurvaa koskeva lainsäädäntö kansallisessa päätäntävällässä.

Elinkeinopolitiikka sekä taloudellinen ja sosiaalinen kehitys

EU:n on edistettävä jäsenmaidensa kansalaisten hyvinvointia ja työllisyyttä sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla.

EU:n on oltava edelläkävijä ja esimerkki muulle maailmalle vihreässä siirtymässä, joka tähtää ilmastoneutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä.

Vihreä siirtymä on toteutettava työllisyys kärjessä ja sen on oltava oikeudenmukainen. Siirtymän on tuettava osaamista sekä huolehdittava muutosturvasta niille, jotka tarvitsevat uudelleenkoulutusta tai työpaikan vaihtoa. Siirtymä muuttaa EU:n teollista rakennetta, mutta se on toteutettava turvaamalla ja lisäämällä kestävä teollisuutta Euroopassa.

EU:n teollisuuspolitiikan tavoitteena tulee olla sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävien teollisuustyöpaikkojen lisääminen Euroopassa. Tarvitaan ennakoiva eurooppalainen teollisuussuunnitelma vastaamaan globaalin kauden muutoksiin huomioiden mm. vihreän siirtymän, harvinaisten metallien ja toimitusketjujen haasteet.

Hiilitullit ovat yksi tehokas keino ehkäistä tuotannon siirtyminen vähemmän säänneltyihin talouksiin.

Valtiontukisääntelyssä on luovuttava korona- ja energiakriisien aikaisesta poikkeustilasta ja palttava valtiontukien minimoimiseen. Euroopan teollisuuden kehittäminen ei voi perustua kansallisiin tukijärjestelmiin, mutta aktiivisen eurooppalaisen teollisuuspolitiikan avulla on mahdollista vaimentaa kriisien ja kaksoissiirtymän aiheuttamia iskuja.

Digitalisaation ja tekoälyjärjestelmien sääntelyllä tulee luoda oikeudenmukaiset puitteet tulevalle kehitykselle. Kyberturvallisuuden sääntelyn kehittämisessä tulee turvata työntekijöiden oikeusturva sekä huomioida työnantajien velvollisuus ylläpitää työntekijöiden osaamista.

Euroopan unionin on luotava sitova sääntely yritysten ilmasto- ja ihmisoikeusvastuisiin siten, että se kattaa myös arvo- ja tuotantoketjut. Yritysvastuudirektiivi (CSDD) on oikeansuuntainen, mutta sitä on edelleen kehitettävä mm. laajentamalla sen toimiala myös keskisuuriin yrityksiin ja finanssialalle.

Pro korostaa seuraavia toimialakohtaisia tavoitteita

Energia-ala

- Euroopan energiamarkkinoille on synnyttävä mekanismi, jossa energiayhtiöiden ansiottomia voittoja verotetaan kussakin jäsenmaassa tehokkaasti. Tarkoitus on varmistaa kuluttajan asema ja mahdollisuus hankkia energia kohtuullisella hinnalla.
- Euroopan energiamarkkinoiden vihreää siirtymää on nopeutettava asetuksin. Energian tuotannon päästöttömyyden on oltava keskeisin kriteeri kaikessa jäsenmaille ohjattavassa tukirahoituksessa huomioiden energijärjestelmien varastointikykyyn sekä vetytalouden kehittämisen tarpeet. Sähköverkkoja on kehitettävä kansallisista lähtökohdista ja kansallisin varoin.

Finanssiala

- Verkkorikollisuuden, taloudellisten huijauksen, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntatoimiin tulee panostaa myös EU-tasolla ja niitä koskevan lainsäädännön tulee olla selkeää.
- Euroalueen pankkien nykyiset ongelmat on ratkaistava pikaisesti, jotta voidaan kehittää pankkiunionin yhteistä talletussuojaa.

- Viherpesun torjumiseksi kestäväen rahoituksen määritelmiä tulee selvittää ja yhdenmukaistaa.
- Yritysvastuudirektiivin (CSDD) soveltamisalaa tulee laajentaa kattamaan finanssialan toimijat.
- Finanssialoja ei tule rasittaa uusilla veroilla tai maksuilla.

ICT-ala

ICT-alan vihreää siirtymää on nopeutettava asetuksin. Toimiva tietoliikenneinfrastruktuuri mahdollistaa koko Euroopan kestävämmän kehityksen. Sääntelyn tavoitteena tulisi olla toimivat tietoliikenneyhteydet ympäri Euroopan ja alan elinvoiman takaaminen.

ICT-alan sääntelyssä tulee ottaa huomioon seuraavat asiat:

- Teknologianeutraaliutta on tuettava.
- Kyberturvallisuutta edistettävä.
- Tekijänoikeuksiin kertamaksu.
- Taajuuspolitiikan sääntelyn tulee säilyä kansallisena.
- OTT-toimijoiden, kuten Googlen/Metan asemaa tulisi tarkastella ja miettiä, koska niiden tulisi osallistua tietoliikennealan kustannuksiin.
- Työvoiman liikkuvuuden tukeminen helpottamalla lähetettyjä työntekijöitä koskevia viranomaiskäytänteitä.

Rakennusala

Rakennusalan harmaan talouden ongelmiin tulee puuttua EU-tasolla esimerkiksi seuraavin keinoin:

- Aliurakointiketjujen pituutta rajoittamalla ja selkiyttämällä valvontaa.
- Yhteisvastuuttamalla rakennuttajia ja pääurakoitsijoita käyttämiensä alihankkijoiden työntekijöihin kohdistuvista laiminlyönneistä.
- Varmistamalla EU:n lainsäädännöllä, että jäsenmaissa otetaan käyttöön tehokkaat digitaaliset työvälineet (mm. yritysrekisterit, eurooppalainen sosiaaliturvapassi) harmaan talouden torjuntaan.
- Vahvistamalla ammattiliittojen, työntekijöiden edustajien ja eurooppalaisten yritysneuvostojen asemaa alihankintaketjujen valvonnassa.

Euroopan unioni on yhä keskeisempi väylä edistää työelämän positiivista kehitystä ja työntekijöiden oikeuksia myös Suomessa. Parlamentilla on valtaa.

Äänestä EU-vaaleissa.

Maria Mäkynen
yhteiskuntasuhdejohtaja
maria.makynen@proliitto.fi
puh. +358 40 52 98 113

Henrik Haapajarvi
kv-asioiden päällikkö
henrik.haapajarvi@proliitto.fi
puh. +358 50 339 2604